

Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaava Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Etelä-Savon maakuntaliiton julkaisu 10.8.2022

päivitetty 8.12.2022

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**

Julkaisutiedot

Julkaisija:

Etelä-Savon maakuntaliitto
Mikonkatu 5, 50100 Mikkeli
email kirjaamo@esavo.fi

Kotisivu:

www.esavo.fi

Julkaisu:

Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaava Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
Julkaisusarjan numero [xx:xxxx]
ISBN [xxx-xxx-xxxx-xx-x] (PDF)
ISSN 1455-2930 [xxxx-xxxx]
Mikkeli 20[xx]

Sisällysluettelo

1.	Johdanto	1
2.	Mikä on maakuntakaava?	3
2.1	Maakuntakaavan rooli	3
2.2	Maakuntakaavan oikeusvaikutukset ja sisältövaatimukset	4
3.	Maakuntakaavan laadinta	6
3.1	Etelä-Savossa voimassa olevat maakuntakaavat	6
3.2	Maakuntakaavan tarkistamistarve	6
3.3	Kaavan suunnittelu- ja vaikutusalue	7
4.	Maakuntakaavan laadinnan tavoitteet	8
4.1	Tavoitteiden valmistelu yhteistyössä	8
4.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	9
4.3	Maakuntastrategia ja -ohjelma	9
4.4	Maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	12
4.5	Muut ohjelmat, strategiat ja tavoitteet	13
5.	Teemakohtaiset tavoitteet ja laadittavat selvitykset	14
6.	Vaikutusten arviointi	21
7.	Kaavoitusprosessin eteneminen	22
8.	Osalliset ja vuorovaikutus	24
8.1	Osallistuminen	24
8.2	Vuorovaikutus	25
8.3	Kaavatyön ohjaus	26
9.	Yhteystiedot	27

1. Johdanto

Etelä-Savon maakuntahallitus teki 20.9.2021 päätöksen käynnistää maakuntakaavan laadinta (§ 141). Kaava laaditaan kaikki Etelä-Savon kunnat kattavana vaihemaakuntakaavana ja siitä käytetään nimitystä Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaava. 3. Vaihemaakuntakaavassa täydennetään ja päivitetään Etelä-Savon voimassa olevia maakuntakaavoja eri maankäyttömuotojen osalta huomioiden myös tulevaisuuden tarpeet. Kaavan sisällöllinen laajuus tarkentuu kaavaprosessin kuluessa vuorovaikutteisen suunnittelun kautta.

Etelä-Savossa on voimassa kolme maakuntakaavaa. Näistä vanhin on Etelä-Savon maakuntakaava (2010). Se on laadittu koko Etelä-Savon alueelle ja siinä käsitellään kaikkia aluevaraustyyppisiä. Vanhat seutukaavat on tuolloin kumottu muilta osin paitsi ohjeellisen oikoratavarauksen osalta välillä Lahti-Heinola-Mikkeli. Tuulivoimaa käsittelevä Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaavassa (2016) on osoitettu tuulivoimatuotantoon soveltuvat alueet. Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaavassa (2016) voimassa olevia maakuntakaavoja on päivitetty kaikkien maankäyttömuotojen osalta.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL) mukainen asiakirja, jossa esitetään kaavoituksen lähtökohdat ja periaatteet sekä se, miten kaavatyö etenee ja miten kaavan valmisteluun voi osallistua sekä kuinka kaavaratkaisujen vaikutukset tullaan arvioimaan.

Alueidenkäytön suunnittelun lähtökohtana on avoimuus ja vuorovaikutteisuus. Osallistulla on keskeinen rooli kaavaprosessissa. Kaavan sisällön kannalta on tärkeää, että eri osapuolten näkemykset ovat tiedossa jo suunnittelun alkuvaiheista lähtien, jotta näkemyksiä voidaan suunnittelun kuluessa sovittaa yhteen. Maakuntakaavaratkaisun lisäksi kaavaprosessilla on merkittävä rooli yhteisen tahtotilan muodostamisessa. Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään ja päivitetään koko kaavaprosessin ajan ja se sekä kaavan muu valmistelumateriaali ovat nähtävillä Etelä-Savon liiton verkkosivuilla osoitteessa <https://www.esavo.fi/vaihekaava3>.

Maakuntakaavan tavoitteena on edistää Etelä-Savon maakuntastrategian toteutumista. Kaavatyön tavoitteiden asettamiseksi ja rajaamiseksi on käyty laajaa keskustelua eri sidosryhmien kanssa. Mikäli kaavaprosessin edetessä saadaan uutta selvitystietoa tai toimintaympäristössä tapahtuu muutoksia, voidaan asiakokonaisuuksia ja teemoja tarkastella laajemminkin.

Maakuntakaavojen ajantasaisuutta ja toteutuneita vaikutuksia seurataan jatkuvasti. Seurannan avulla saadaan lisäksi tietoa kaavan muutostarpeista ja mahdollisen uuden kaavoitusprosessin käynnistämisen tarpeesta. Maakuntaliitto laati vuonna 2019 seurantaraportin ja siinä todettiin lähes kaikissa teemoissa päivittämistarpeita Etelä-Savon voimassa olevien maakuntakaavojen ajantasaistamiseksi, joskaan kiireellistä päivitystarvetta ei ole tullut esiin.

Vuodenvaihteen 2021-2022 käytiin laajat sidosryhmäkeskustelut ja myöskään niissä ei havaittu kiireellistä päivitystarvetta. Maakuntakaavan tarkistamisen osalta on kuitenkin huomioitava, että kaavan laadinta kestää useita vuosia ja siten päivitys on tarpeen aloittaa hyvissä ajoin, jo ennen kiireellisten tarkistamistarpeiden ilmaantumista. Suurin osa havaituista päivitystarpeista on nykyisen maankäytön tilanteen toteavaa, tai uusien

inventointien taikka selvitysten valmistumisesta johtuvia päivityksiä kaavassa osoitettuihin alueisiin.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma

Maakuntakaavan laadinta aloitetaan osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS) laatimisella. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) on maankäyttö- ja rakennuslain (MRL 132/1999) mukainen suunnitelma maakuntakaavan lähtökohdista.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelman tarkoitus on kertoa, milloin ja miten osalliset voivat ottaa kantaa maakuntakaavan valmisteluun. Suunnitelma kertoo kaavan tavoitteet ja lähtökohdat sekä siinä luonnehditaan myös keskeiset arvioitavat kaavan vaikutukset ja menetelmät, kuinka vaikutuksia on tarkoitus arvioida. Suunnitelmaa päivitetään kaavoituksen edetessä.

Osallisilla on keskeinen rooli kaavaprosessissa. Kaavan sisällön kannalta on tärkeää, että eri osapuolten näkemykset ovat tiedossa jo suunnittelun alkuvaiheista lähtien, jotta näkemyksiä voidaan suunnittelun kuluessa sovittaa yhteen. Maakuntakaavaratkaisun lisäksi kaavaprosessilla on merkittävä rooli yhteisen tahtotilan muodostamisessa.

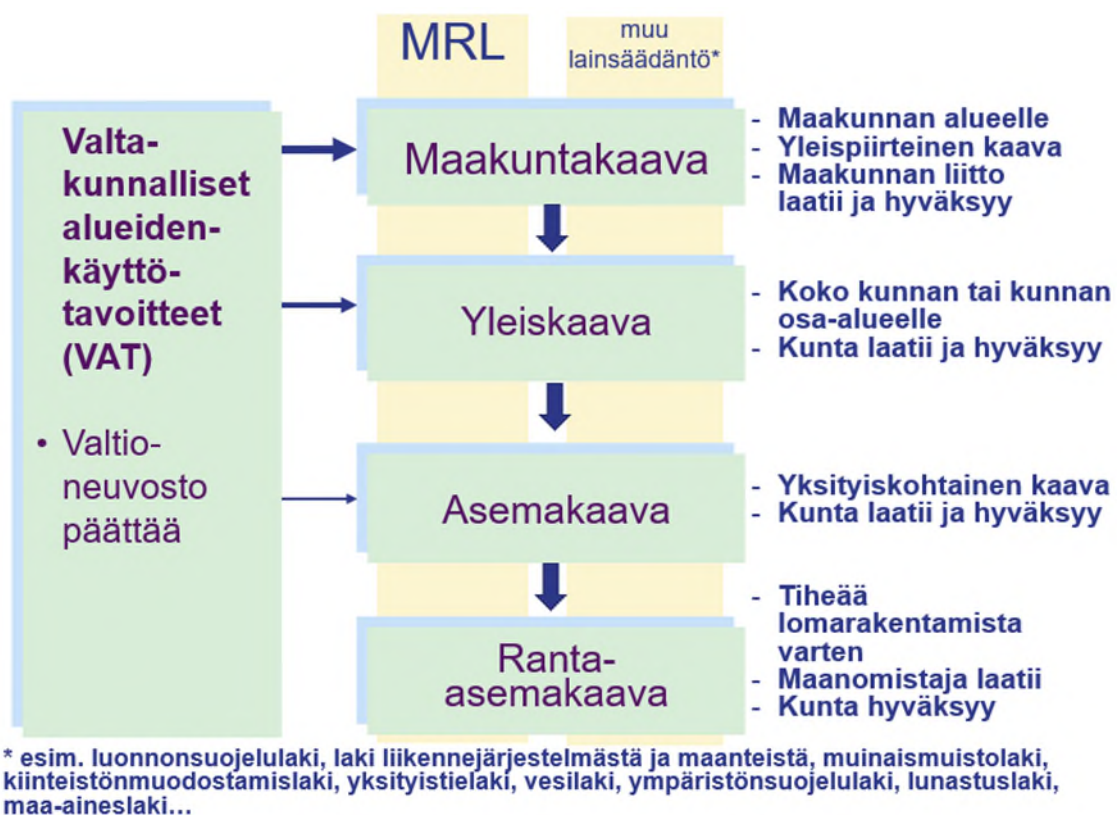
Osallistumis- ja arviointisuunnitelmassa esitetään myös kaavaprosessin tavoite aikataulu.

2. Mikä on maakuntakaava?

Tässä luvussa kuvataan, mikä on maakuntakaavan rooli osana maankäytön suunnittelujärjestelmää. Lisäksi luvussa on esitetty laadittavan kaavan suunnittelu- ja vaikutusalue sekä kaavoitustilanne.

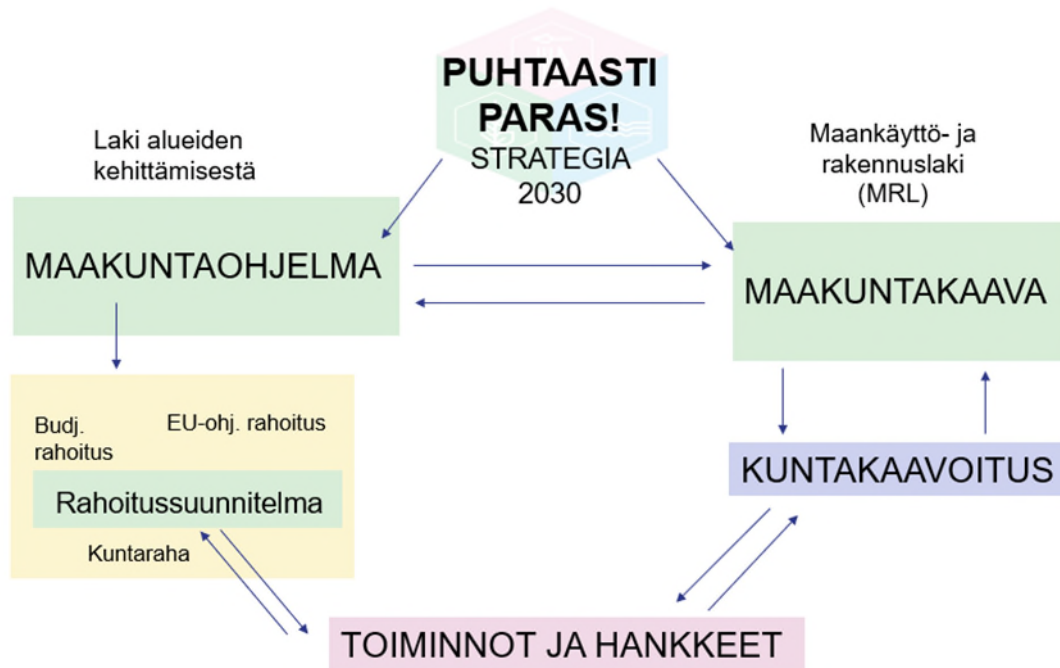
2.1 Maakuntakaavan rooli

Maankäytön suunnittelun yleinen ohjaus perustuu maankäyttö- ja rakennuslakiin (MRL). Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet ohjaavat suunnittelua maakunnissa ja kunnissa ja näiden lisäksi maankäytön suunnittelujärjestelmään kuuluvat maakuntakaava, yleiskaava ja asemakaava (kts. Kuva 1).

Kuva 1. Maankäyttö- ja rakennuslain mukainen maankäytön suunnittelujärjestelmä.

Maakuntakaava sisältää yleispiirteisen suunnitelman maakunnan alueiden käytöstä. Maakuntakaavan tehtävänä on sovittaa yhteen valtakunnantason ja maakunnan omat tarpeet sekä useampaa kuntaa yhteisesti koskevia maankäytön asioita, ja tuoda ne poliittiseen päätöksentekoon. Maakuntakaavalla on tärkeä tehtävä maakunnan kehittämisessä ja sen suunnittelussa ja kaavoitus on osa maakuntaliiton strategista suunnittelukokonaisuutta (kts. Kuva 2).

Kuva 2 Maakunnan kehittämisen työkalut. Maakunnan kehittäminen ja suunnittelu perustuvat maakuntasuunnitelmaan (maakuntastrategia), joka on strateginen kehittämissuunnitelma. Maakuntasuunnitelman tavoitteet täsmentyvät maakuntaohjelmassa, jossa esitetään keskeiset toimenpiteet ja hankkeet maakunnan strategialinjausten toteuttamiseksi. Maakuntakaavassa esitetään strategian toteuttamisen mahdolliset alueidenkäyttötarpeet.

Etelä-Savon maakuntasuunnitelma, Puhtaasti Paras -maakuntastrategia, ulottuu vuoteen 2030 ja sen keskeinen sisältö maakuntakaavan päivityksen näkökulmasta on esitetty tavoitteet luvussa (kts. kohta 4.3):

2.2 Maakuntakaavan oikeusvaikutukset ja sisältövaatimukset

Maakuntakaavan rooli ja sisältövaatimukset esitetään maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 4. luvussa. Myös kaavatyöhön osallistumisesta säädetään samassa laissa.

Maakuntakaavan oikeusvaikutukset kohdistuvat pääasiassa ohjauksena kuntien yleis- ja asemakaavojen laadintaan sekä viranomaisten työskentelyyn. Viranomaisten on suunnitelmia ja päätöksiä tehdessään pyrittävä edistämään maakuntakaavan toteuttamista ja huolehdittava, ettei toimenpiteillä vaikeuteta kaavan toteuttamista (MRL 32 §).

Maakuntakaava kuitenkin rajoittaa lähtökohtaisesti toimintaa virkistys- tai suojelualueeksi, puolustusvoimien tai rajavartiolaitoksen tarkoituksiin osoitetulla alueella sekä liikenteen tai teknisen huollon verkostojen tarpeisiin osoitetuilla alueilla rakentamisrajoituksen takia. Alueella, jolla rakentamisrajoitus on voimassa, ei lupaa rakennuksen rakentamiseen saa myöntää siten, että vaikeutetaan maakuntakaavan toteutumista. (MRL 33§). Rakentamisrajoitus on kuitenkin ehdollinen eli jos luvan epääminen aiheuttaa hakijalle huomattavaa haittaa, on lupa myönnettävä, jollei kunta tai muu julkisoikeellinen yhteisö lunasta aluetta tai suorita haitasta kohtuullista korvausta.

Maankäyttö- ja rakennuslaissa kaavojen laadintaa ohjaavat lain yleinen tavoite (1 §) ja alueiden käytön suunnittelun tavoitteet (5 §). Lisäksi maakuntakaavalle on esitetty sisältövaatimuksia (MRL 28 §), joiden mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet on otettava huomioon. Lisäksi on kiinnitettävä huomioita maakunnan oloista johtuviin erityisiin tarpeisiin ja mahdollisuuksien mukaan yhteensovittava maakuntakaava-alueeseen rajoittuvien alueiden kanssa. Luonnonsuojelulain (1096/1996) 7 ja 77 §:ssä tarkoitettujen luonnonsuojeluohjelmien ja -päästösten sekä 32 §:ssä tarkoitettua maisema-alueita koskevien perustamispäästösten tulee olla ohjeena kaavaa laadittaessa.

MRL:n 28.3 §:n mukaan maakuntakaavaa laadittaessa on erityisesti kiinnitettävä huomiota:

- maakunnan tarkoituksenmukaiseen alue- ja yhdyskuntarakenteeseen
- alueiden käytön ekologiseen kestävyys
- ympäristön ja talouden kannalta kestäviin liikenteen ja teknisen huollon järjestelyihin
- vesi- ja maa-ainesvarojen kestäväan käyttöön
- maakunnan elinkeinoelämän toimintaedellytyksiin
- maiseman, luonnonarvojen ja kulttuuriperinnön vaalimiseen sekä
- virkistykseen soveltuvien alueiden riittävyteen.

Kaavaa laadittaessa on myös pidettävä silmällä alueiden käytön taloudellisuutta ja sitä, ettei maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle aiheudu kohtuutonta haittaa. Kaavaa laadittaessa on selvitettävä, kenen toteutettavaksi kaava ja sen edellyttämät toimenpiteet kuuluvat.

Edellä tässä pykälässä mainitut seikat on selvitettävä ja otettava huomioon siinä määrin kuin maakuntakaavan tehtävä yleispiirteisenä kaavana edellyttää. (MRL 28 §)

3. Maakuntakaavan laadinta

3.1 Etelä-Savossa voimassa olevat maakuntakaavat

Etelä-Savossa on voimassa kolme maakuntakaavaa:

- Etelä-Savon maakuntakaava (vahvistettu ympäristöministeriössä 4.10.2010)
- Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaava, tuulivoima (Vahvistettu ympäristöministeriössä 3.2.2016)
- Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaava, päivitys (Hyväksytty maakuntavaltuustossa 12.12.2016)
- Etelä-Savon maakuntakaavojen yhdistelmä (1.4.2017)

Etelä-Savon kokonaiskaava (2010) on laadittu koko Etelä-Savon alueelle ja siinä käsitellään kaikkia aluevaraustyyppisiä. Vanhat seutukaavat on tuolloin kumottu muilta osin paitsi ohjeellisen oikoratavaruksen osalta välillä Lahti-Heinola-Mikkeli.

Etelä-Savon maakuntakaavan lisäksi Etelä-Savossa on voimassa ympäristöministeriön vahvistama tuulivoimaa käsittelevä Etelä-Savon 1. vaihemaakuntakaava. Siinä on osoitettu tuulivoiman hyödyntämiseen parhaiten soveltuvat alueet kaavan laadinnan aikana ajantasaisten selvitysten ja lähtökohtien perusteella ja ohjattu kaavamääräyksin tuulivoiman suunnittelua maakunnan alueella.

Kolmas, Etelä-Savossa voimassa oleva, maakuntakaava on maakuntavaltuuston 12.12.2016 hyväksymä Etelä-Savon 2. vaihemaakuntakaava. Tämän kaavan laadinnan aikana maankäyttö- ja rakennuslakia muutettiin niin, ettei maakuntakaavoja alistettu enää Ympäristöministeriön vahvistettavaksi vaan maakuntavaltuuston hyväksymispäätös toimii prosessin päätöksenä. 2. vaihemaakuntakaavassa voimassa olevia maakuntakaavoja on päivitetty kaikkien maankäyttömuotojen osalta. Tämän vuoksi kaava voidaan kuvata voimassa olevan Etelä-Savon maakuntakaavan päälle tulevana päivityselementtinä.

Etelä-Savon voimassa olevista maakuntakaavoista on tehty yhdistelmäjulkaisu Etelä-Savon maakuntakaavojen yhdistelmä 1.4.2017 ja se löytyy maakuntaliiton verkkosivuilta osoitteesta <https://www.esavo.fi/maakuntakaavojen-yhdistelma>.

3.2 Maakuntakaavan tarkistamistarve

Vuonna 2019 Etelä-Savon liitossa arvioitiin Etelä-Savossa voimassa olevien maakuntakaavojen toteutuneisuutta ja päivitystarpeita. Toteutuneisuuden tarkastelu on osa maakuntakaavojen seurantaa (MRA 2 §).

Seurantatyöstä on laadittu erillinen raportti, joka toimii maakuntakaavan tarkistamisen lähtökohta-aineistona. Seurantaraporttiin voi tutustua Etelä-Savon maakuntaliiton verkkosivuilla [https://esavo.fi/resources/public/Tietoa-Etela-Savosta/Julkaisut/Julkaisu%202019/esavo maakuntakaavan seurantaraportti 2019 web.pdf](https://esavo.fi/resources/public/Tietoa-Etela-Savosta/Julkaisut/Julkaisu%202019/esavo%20maakuntakaavan%20seurantaraportti%202019%20web.pdf)

Seurannassa kävi ilmi, että lähes kaikki maakuntakaavan teemat tarvitsevat ajantasais-tarkastelua ja päivittämistä. Lisäksi maakuntaliitto kävi vuodenvaihteen 2021/2022

tienoilla, ennen osallistumis- ja arviointisuunnitelman laadinnan aloittamista, kuntien ja muiden keskeisten sidosryhmien kanssa keskustelua kaavan päivitystarpeista.

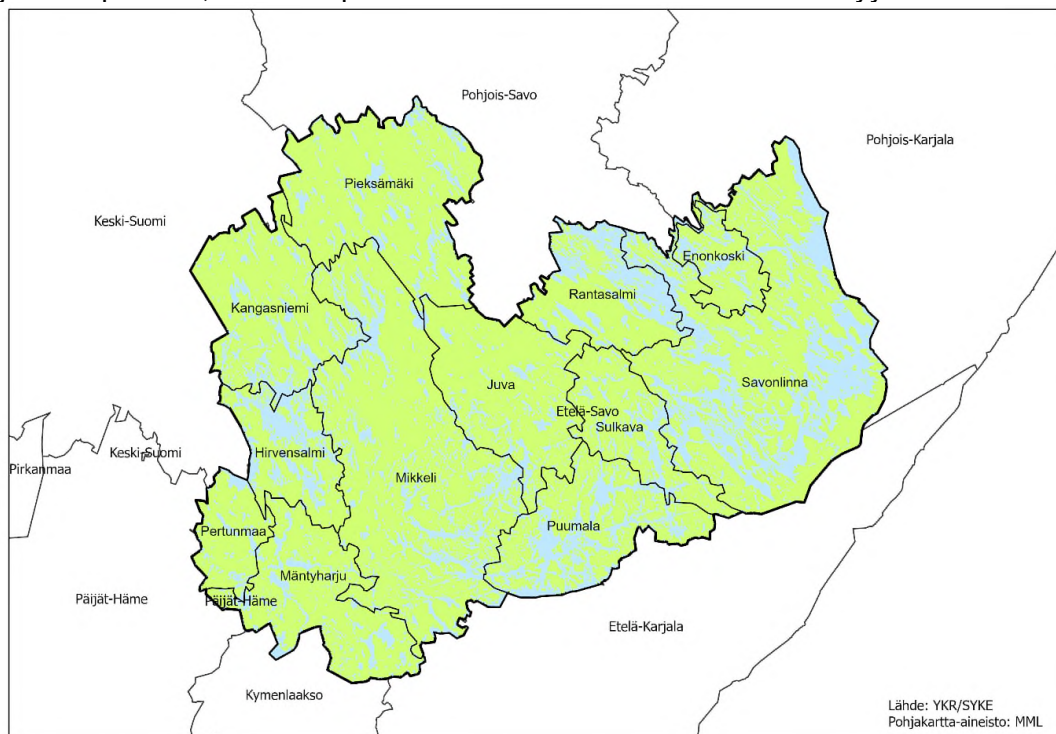
Sidosryhmäkeskusteluissa tai kaavan seurannassa ei ole pääsääntöisesti noussut kiireellistä tarvetta maakuntakaavan tarkistamiselle, mutta tarkistamisen aloittamisen ajankohtaa harkittaessa on huomioitava, että maakuntakaavan laadinta kestää useita vuosia. Maakuntakaavan päivitys ja tarkistaminen on siis hyvä aloittaa hyvissä ajoin, jo ennen kiireellisten tarkistamistarpeiden ilmaantumista.

Kaavamudon osalta pohdittiin myös kokonaismaakuntakaavan laatimista, joka olisi korvannut kaikki aiemmin laaditut kaavat, mutta resurssien vuoksi ja siksi ettei pääsääntöisesti kiireellisiä päivitystarpeita havaittu, päädyttiin laatimaan vaihemaakuntakaava, jossa käsitellään vain niitä teemoja, joissa on todettu päivitystarpeita.

3.3 Kaavan suunnittelu- ja vaikutusalue

Etelä-Savon maakuntahallitus päätti 20.9.2021 kokouksessaan käynnistää maakuntakaava laadinnan (§ 141). Maakuntakaava laaditaan kaikki Etelä-Savon kunnat kattavana vaihemaakuntakaavana ja siitä käytetään nimitystä **Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaava**. Vaihemaakuntakaavassa täydennetään ja päivitetään Etelä-Savon voimassa olevia maakuntakaavoja eri maankäyttömuotojen osalta. Kaavan sisällöllinen laajuus tarkentuu kaavaprosessin kuluessa vuorovaikutteisen suunnittelun kautta.

Kaavan suunnittelualueena on koko Etelä-Savon maakunnan alue. Kaava-alueeseen kuuluu kolme kaupunkia ja yhdeksän kuntaa: Mikkeli, Pieksämäki, Savonlinna, Enonkoski, Hirvensalmi, Juva, Kangasniemi, Mäntyharju, Pertunmaa, Puumala, Rantasalmi ja Sulkava. Kaavan vaikutusalue on kaavan suunnittelualueetta laajempi ja teemasta riippuen kaavalla voi olla vaikutuksia myös maakunnan rajojen ulkopuolelle. Esimerkiksi tuulivoiman osalta voidaan olettaa, että vaikutuksia kohdistuu myös maakuntarajojen ulkopuolelle, mutta ne painottuvat kuitenkin maakunnan läheisyyteen.

Kuva 3. vaihemaakuntakaavan suunnittelualue.

4. Maakuntakaavan laadinnan tavoitteet

Tässä luvussa kuvaillaan kaavan tavoitteet sekä linkittyminen maakunnallisiin ja valtakunnallisiin alueidenkäytönsuunnittelun tavoitteisiin. Koska maakuntakaavoitus on osa maakuntaliiton strategista suunnittelukokonaisuutta ja maakuntakaavalla sekä maakuntaohjelmalla konkretisoidaan maakuntastrategian valinnat toimenpiteiksi, esitellään luvussa myös maakuntastrategia ja maakuntaohjelma. Lisäksi luvussa on listattu myös muut maakuntakaavan laadintaan vaikuttavat ohjelmat ja strategiat.

4.1 Tavoitteiden valmistelu yhteistyössä

Syksyn 2021 sekä talven 2022 aikana käytiin kaikkien Etelä-Savon kuntien kanssa keskustelut voimassa olevan maakuntakaavan päivittämistarpeista kuntakaavoituksen näkökulmasta. Lisäksi sidosryhmien (mm. ympäristöministeriö, puolustusvoimat, energia-yhtiöt, Fingrid, metsähallitus) käytiin keskustelua kaavan tavoitteista ja maankäytön kehittämistarpeista. Myös maakuntahallitus antoi valmisteluun omat evästyksensä.

Maakuntaliitto on seurannut maakuntakaavan toteutumista ja sen ajantasaisuutta ja liiton omassa seurannassa on yleispiirteinen maakuntakaavaratkaisu todettu toimivaksi ratkaisuksi. Seurannan perusteella kokonaismaakuntakaava on edelleen pääosin ajan tasalla, mutta seurannassa on todettu täydennys- ja päivitystarpeita useissa maankäyttömuodoissa. Siten tavoitteena on täydentää ja päivittää voimassa olevaa maakuntakaavaa koko maakunnan alueelta vastaten tulevaisuuden maankäyttötarpeisiin. Nyt laadittava kaava muuttaa ja täydentää voimassa olevia maakuntakaavoja ja muilta osin voimassa olevat maakuntakaavat jäävät voimaan sellaisenaan. Kaavan sisällöllinen laajuus muotoutuu kaavaprosessin kuluessa vuorovaikutteisen suunnittelun kautta.

Edellä esitettyjen pohjalta kaavan merkittävimmiksi päivitystarpeiksi, jotka vaativat myös lisäselvitysten laatimista, on tunnistettu luonnon monimuotoisuuden turvaaminen, ilmastonmuutoksen sopeutuminen ja hillintä, huoltovarmuus sekä energiantuotantoon liittyvät kysymykset.

Nyt laadittavan vaihemaakuntakaavan tavoitteet voidaan tiivistää seuraavasti:

- Tukea Etelä-Savon maakuntastrategian toteutumista
- Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä.
- tukea Etelä-Savon luonnon monimuotoisuutta ja luonnonvarojen resurssivii-sasta käyttöä sekä huomioida virkistystarpeet
- vahvistaa edellytyksiä kestäväälle energiantuotannolle maakunnan alueella
- Varata matkailun kehittämiselle tarpeelliset aluevaraukset
- Huoltovarmuuden vahvistaminen
- Päivittää laadittujen inventointien, päätösten ym. pohjalta kaavamerkintöjä

Tarkemmat tunnistetut teemakohtaiset tavoitteet ja päivitystarpeet on esitetty seuraavassa luvussa (Luku 5 **Virhe. Viitteen lähde ei löytnyt.**, s. **Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.**).

4.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (VAT) ovat osa maankäyttö- ja rakennuslain mukaista alueidenkäytön suunnittelujärjestelmää (kts. Kuva 1, s. 3). Niiden ensisijaisena tarkoituksena on varmistaa valtakunnallisesti merkittävien asioiden huomioon ottaminen maakuntien ja kuntien kaavoituksessa sekä valtion viranomaisten toiminnassa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet käsittelevät seuraavia kokonaisuuksia:

- Toimivat yhdyskunnat ja kestävä liikkuminen
- Tehokas liikennejärjestelmä
- Terveellinen ja turvallinen elinympäristö
- Elinvoimainen luonto- ja kulttuuriympäristö sekä luonnonvarat
- Uusiutumiskykyinen energiahuolto

Valtakunnalliset tavoitteet otetaan huomioon vaihemaakuntakaavan laadinnassa. VAT ovat uudistuneet 14.12.2017 Etelä-Savossa voimassa olevien maakuntakaavojen laatimisen jälkeen, mutta Etelä-Savon voimassa olevat maakuntakaavat ovat myös hyvin linjassa uudistuneiden alueidenkäyttötavoitteiden kanssa.

Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet kokonaisuudessaan löytyvät osoitteesta:

<https://www.ymparisto.fi/download/noname/%7B67CD97B8-C4EE-4509-BEC0-AF93F8D87AF7%7D/133346>

4.3 Maakuntastrategia ja -ohjelma

Maakuntakaavoitus on osa Etelä-Savon maakuntaliiton strategista suunnittelukokonaisuutta. Maakuntastrategia linjaa kehittämisen kärjet ja niille asetetut pitkän aikajänteen tavoitteet vuoteen 2030.

Strategian valinnat konkretisoidaan toimenpiteiksi maakuntaohjelmassa ja maakuntakaavassa. Nyt laadittavalla vaihemaakuntakaavalla toteutetaan maakunnan strategisia tavoitteita ja pyritään vastaamaan erityisesti maakuntaohjelman ja strategian visioon Puhtaasti Paras! Etelä-Savo.

Visio ilmentää maakunnan runsaiden luonnonvarojen ja rikkaiden luontoarvojen vastuullista hyödyntämistä. Alueen kilpailukyky, elinvoima ja myönteinen imago pohjautuvat kestäväan elinkeinotoimintaan, osaamiseen sekä asukkaiden hyvinvointiin ja hyvään elinympäristöön. Fyysisen saavutettavuuden ohessa myös tietoliikenneverkko ja digitaaliset palvelut mahdollistavat monipaikkaisen asumisen ja työnteon. Etelä-Savon pitkän aikavälin tavoitteena on olla vuonna 2035 hiilineutraali, mikä on myös Suomen kansallinen tavoite. Tämä edellyttää nopeutettuja päästövähennyksiä kaikilla toiminnan sektoreilla sekä hiilinielujen vahvistamista ja tätä pohditaan myös kaavatyössä.

Maakuntastrategia

Maakuntavaltuusto hyväksyi Etelä-Savo Saimaan maakunta strategian marraskuussa 2020. Yhteiseen ponnistukseen osallistui yli tuhat eteläsavolaista tulevaisuuden tekijää, jotka edustivat maakunnan kuntia, elinkeinoelämää, korkeakouluja ja oppilaitoksia, kehittämisorganisaatioita, valtion aluehallintoa, järjestöjä ja asukkaita.

Etelä-Savon maakuntastrategian tavoitteena (Kuva 4) on jatkossakin rakentaa elinvoima ja kestävä elinkeinotoiminnan kasvu strategian kärkivalintojen, metsä, vesi, ruoka, sekä näihin perustuvien luonnonvarojen ja erityisosaamisen, ympärille.

Tulevaisuuteen vaikuttavat toimintaympäristön muutokset, kuten ilmastonmuutos, globalisaatio, teknologian kehitys, digitalisaatio, muuttoliike sekä väestökehitys ovat tekijöitä, joiden vaikutus näkyy alueilla eri tavoin. Alueen vetovoima ja hyvä saavutettavuus, toimivat liikenne- ja viestintäyhteydet mahdollistavat muun ohella myös paikasta riippumattoman työn tekemisen ja monipaikkaisen elämäntavan.

Maakuntastrategiaan voi tutustua osoitteessa https://www.esavo.fi/resources/public/Kehittaminen/Maakuntastrategia/ES_maaakuntastrategia_2030_25112020.pdf.

14

Kuva 4. Etelä-Savon Saimaan maakunta -strategia 2030 tavoitteet

Maakuntaohjelma ja älykkään erikoistumisen strategia

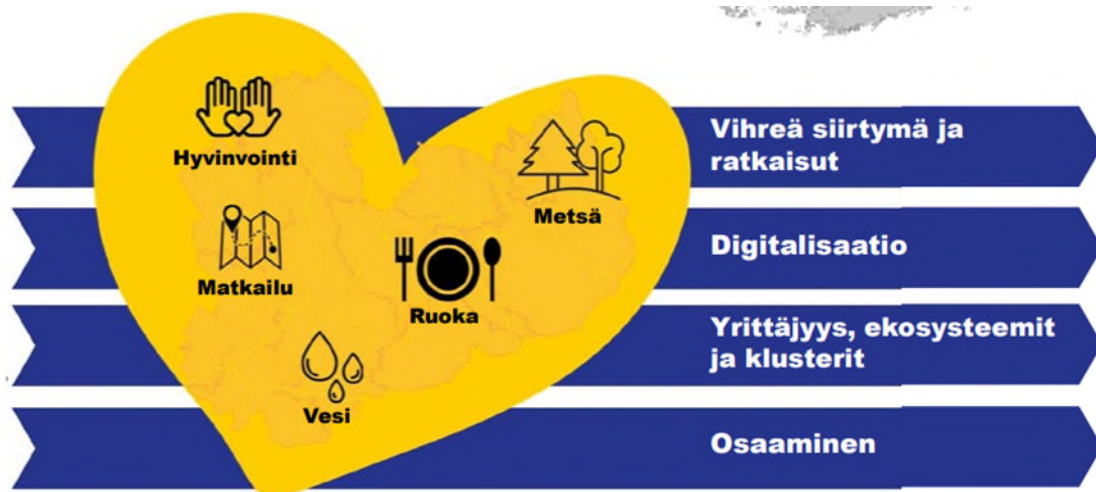
Maakuntaohjelma 2022-2025 on maakuntastrategian toimeenpanon keskeinen työkalu. Siinä sovitaan tarvittavista toimenpiteistä ja työnjaosta strategian tavoitteiden

toteuttamiseksi. Nelivuotinen maakuntaohjelma määrittelee ensimmäiset askeleet kohti pidemmän aikavälin tavoitteita. Maakuntaohjelman valmistelun rinnalla samanaikaisesti valmisteltu Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategia vuosille 2022-2027, joka sisältyy maakuntaohjelmaan.

Etelä-Savon maakuntaohjelmassa (Kuva 5) elinvoiman ja hyvinvoinnin kannalta keskeisimmiksi aluekehittämisen osa-alueiksi on tunnustettu elinkeinot ja työllisyys, osaaminen ja koulutus, asukkaiden hyvinvointi ja elinympäristön laatu sekä digitaalinen ja fyysinen saavutettavuus. Myös ilmastotoimien ja kestävän kehityksen tavoitteet painottuvat ohjelmakaudella entistä vahvemmin kaikessa kehittämistoiminnassa. Monialainen yhteistyö ja kumppanuushakuinen verkostoituminen, niin kansallisesti kuin kansainvälisesti, ovat myös toimenpiteiden keskiössä.

Kuva 5. Etelä-Savon maakuntaohjelma tavoitteet ja painopisteet.

Kuva 6. Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategia 2022-2027, joka on myös maakunnan kansainvälistymisstrategia.

Etelä-Savon älykkään erikoistumisen strategian (Kuva 6) viisi kärkeä ovat Metsä, Ruoka, Vesi, Matkailu ja Hyvinvointi - alueen luontaiset vahvuudet yhdistettynä TKI-toimintaan. Älykkään erikoistumisen strategia on samalla myös maakunnan

kansainvälistymisstrategia. Älykäs erikoistuminen tarkoittaa toimintatapaa, jossa alue yhdessä tuotetun tiedon pohjalta tunnistaa ja hyödyntää omia vahvuus- ja kasvutekijöitään kasvun ja elinvoiman vetureina.

Maakuntaohjelmaan ja älykkään erikoistumisen strategiaan voi tutustua osoitteessa https://www.esavo.fi/resources/public//Kehittaminen/Maakuntaohjelma/Maakuntaohjelma_2022_2025_digi.pdf.

4.4 Maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Etelä-Savon maakuntaliitto ja Etelä-Savon ELY-keskus laativat yhteistyössä maakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet (MATTI) vuonna 20192020, jotka täsmentävät maakunnan tasolla valtakunnallisia alueidenkäyttötavoitteita, huomioiden maakunnan erityispiirteet ja -tarpeet. MATIT on tiivistetty kuuteen keskeiseen tavoitteeseen, joille on hahmoteltu tarkemmat alatavoitteet, avaintoimenpiteinen ja selvitystarpeinen:

- Taajamat uusiutuvat rohkeasti toiminnallisina solmupisteinä
- Hyvin säilynyttä ja vetovoimaista kulttuuriympäristöä hoidetaan
- Profiloitumme virkistykseen ja matkailun vetovoimaisena alueena
- Kestävästi hoidetut luonnonvaramme antavat perustan hyvinvoinnille
- Turvaamme luonnon monimuotoisuuden ja toimintakyvyn
- Pidämme pinta- ja pohjavedet puhtaina

Osa MATEISSA tunnistetuissa selvitystarpeista ja avaintoimenpiteistä on jo aloitettu osana muita hankkeita ja osaa on tarkoitus edistää kaavaprosessin kanssa rinnakkain.

Taajamien uusiutumisen osalta tunnistettiin selvitystarpeiksi keskus- ja palveluverkko-, tavoitteellinen tietoliikenneverkko sekä tavoitteellinen monipaikkaisuus selvitykset. Näistä tavoitteellinen tietoliikenneverkkoselvitys on laadittu vuonna 2020 ja keskus- ja palveluverkko selvitys laaditaan osana aluerakenneselvitystä. Tavoitteellinen monipaikkaisuusselvitys laaditaan osana kaavaprosessia.

Luonnon monimuotoisuuden ja toimintakyvyn ja luonnonvarojen kestäväen käytön osalta tunnistettiin tarve laatia maakunnan siniviherrakenne- ja , ekosysteemipalvelutarkastelu, jolla pyrittiin myös ennakoimaan maankäyttö- ja rakennuslain uudistusta. Selvityksen laadinta on aloitettu alkuvuodesta 2022 ja selvitys huomioidaan maakuntakaavaa laadittaessa.

Matkailun osalta tunnistettiin tarve matkailun palveluverkkoselvityksen sekä tavoitteellisen monipaikkaisuusselvitysten laatimisille. Matkailuselvitys, jossa huomioidaan riittävät tulevaisuuden maankäyttövaraukset sekä kestävä monipaikkaisuusselvitys on tarkoitus laatia kaavaprosessin aikana.

4.5 Muut ohjelmat, strategiat ja tavoitteet

Edellä mainittujen lisäksi kaavatyössä huomioidaan (EU-ohjelmien tavoitteet tulevat huomioiduksi valtakunnallisten tavoitteiden kautta ja niitä ei ole sen vuoksi listattu):

- Valtioneuvoston (VN) päätös aluekehittämisen painopisteistä
- valtakunnalliset alueiden kehittämisen (alke) painopisteet ja toteutus maakunnissa 2020–2023 ja tki toiminnan vauhdittaminen
- valtakunnalliset ilmasto-ohjelmat, maakunnallinen ilmastotiekartta (tekeillä)
- Etelä-Savon metsäohjelma 2021–2025
- Etelä-Suomen metsien monimuotoisuusohjelma (Metso-ohjelma)
- Helmi-elinympäristöohjelma 2021-2030
- Vuoksen sekä Kymijoki -Suomenlahden vesienhoitosuunnitelma 2021–2027
- Oikeudenmukaisen siirtymän rahaston alueellinen suunnitelma, JTF
- Järvi-Suomen ympäristö- ja ilmasto ohjelma vuosille 2021–2027
- Suojeluohjelmat (mm. maisema, kulttuuriperintö, soiden- jne.)
- Valtakunnallinen liikennejärjestelmäsuunnitelma vuosille 2021–2032
- Itä-Suomen liikennestrategia
- Etelä-Savon liikennejärjestelmä suunnitelma
- Liikenneverkon strateginen tilannekuva (Traficom)
- Fossiilittoman liikenteen tiekartta (LVM 2021)
- Liikenneturvallisuusstrategia 2022–2026 (LVM 2022).
- Etelä-Savon Cap27 -suunnitelma
- Saimaan matkailustrategia 2021–2025
- luonnonmonimuotoisuuteen liittyvät ohjelmat ja strategiat

Valtakunnallisten ja maakunnallisten ohjelmien ja strategioiden lisäksi käytetään hyväksi maakunnan omaa ennakointi osaamista.

5. Teemakohtaiset tavoitteet ja laadittavat selvitykset

Etelä-Savon 3. vaihemaakuntakaavassa täydennetään ja päivitetään Etelä-Savon voimassa olevia maakuntakaavoja eri maankäyttömuotojen osalta (kts. Taulukko 1).

Kaavan sisällöllinen laajuus tarkentuu kaavaprosessin kuluessa vuorovaikutteisen suunnittelun kautta, joten jäljempänä esitettyjen lisäksi kaavatyön aikana voidaan tarkastella myös muita sisältöjä ja laatia tarkempia selvityksiä. On hyvä huomioida, että kaikki maakuntakaavan aikana laaditut selvitykset eivät välttämättä näy kaavakartalla, kaavamerkinnoissä tai -määräyksissä, mutta toimivat kuitenkin tärkeänä lähtötietoineistona kuntakaavojen kehittämistä ja laadintaa ajatellen.

Kaavan osalta ilmastonmuutoksen hillintä ja sopeutuminen sekä luonnon monimuotoisuuden turvaaminen ovat tunnistettu läpileikkaaviksi usean teeman osalta.

Taulukko 1. Vaihemaakuntakaavan tunnistetut päivitystarpeet. Laaditaan selvitys sarake tarkoittaa, että ko. teeman osalta laaditaan tarkempia selvityksiä, joiden perusteella suunnitteluratkaisuja tehdään. Päivitetään teemaa sarake tarkoittaa, että olemassa olevien päätösten, selvitysten tai inventointien pohjalta teemaa täydennetään, eikä ko. teeman osalta ole tunnistettu uusia selvitystarpeita.

Aihe-koko-naisuus	Alateema	Toimenpide /selite (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä, hiilineutraalisuus ja luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen läpileikkaavia teemoja)	Laaditaan selvitys	Päivitetään teemaa
Kehittämisperiaatemerkinnot				
Maakuntakaavassa esitetään maakuntastrategian maankäyttötavoitteita ja –painopisteitä kehittämisperiaatemerkinnoin ja muita maankäytön linjauksia aluevarausmerkinnoin. Seuranassa ja kuntakaavoitusyhteistyössä on käynyt ilmi, ettei kehittämisperiaatekarttaa ja sen merkintöjä aina havaita.				
Merkinnät ovat kaavan muiden merkintöjen kanssa päällekkäisiä ja tästä syystä on huomioitava merkintöjen skaalautuvuus ja määräysten toimivuus sekä tuotava selkeästi esille alueeseen kohdistuvat muut merkinnät ja huolehdittava, että merkintöjen väliset suhteet ovat selkeät ja ymmärrettävät.				
Kaavaprosessin aikana myös pohditaan kehittämisperiaatemerkinntöjen osalta ns. rullaavaa maakuntakaavoitusta, jossa vähintään kehittämisperiaatemerkinntöjä päivitetäisiin esimerkiksi valtuustokausittain tai maakuntastrategian laadinnan jälkeen. Vaihtoehtoinen tapa rullaavalle maakuntakaavalle voisi olla kehittämisperiaatemerkinntöjen / -kartan irrottaminen maakuntakaavasta ja laatiminen erillisenä prosessina esimerkiksi valtuustokausittain.				
Maakuntakaavassa on osoitettu kehittämisperiaatemerkinntöinä kolmentyyppisiä merkintöjä ja niihin liittyvät tunnistetut päivitystarpeet ja toimenpiteet on kerrottu maankäyttöteemoittain:				
- taajamien kehittämistä tukevat merkinnät - matkailun kehittämistä tukevat merkinnät - saavutettavuuden kehittämistä tukevat merkinnät				
	Ilmastonmuutoksen hillintä	Ilmastonmuutoksen sopeutuminen ja hillintä on läpileikkaava teema ja tulee huomioida sekä kehittämisperiaatemerkinnoissä että kaavamääräyksissä entistä vahvemmin.	x	x

Aihe- koko- nai- suus	Alateema	Toimenpide /selite (ilmastonmuutokseen so- peutuminen ja hillintä, hiilineutraalisuus ja luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen läpi- leikkaavia teemoja)	Laadi- taan selvi- tys	Päivi- tetään tee- maa
	ja siihen so- peutuminen	Huomioidaan mm. energiaselvitys ja sinivi- herrakenneselvitys. Laaditaan myös maakun- nalle energiastrategia, joka tukee Puhtaasi paras Etelä-Savo Saimaan maakunta strate- gian toteutumista.		
Keskusverkko, asuminen ja elinkeinorakenteet:				
	Taajamien ke- hittäminen - ke- hittämisperiaa- temerkinnät	Laaditaan vuorovaikutteinen elinvoimainen taajama -selvitys, jotta saadaan käsitys taaja- mien elinvoimasta. Selvityksessä pyritään luomaan vuorovaikutteisen prosessin avulla taajamille kehittämissuosituksia / avaintoi- menpiteitä elinvoiman lisäämiseksi, joita kun- takaavoituksessa voidaan täsmentää toimen- piteiksi. Monipaikkaisuus ilmiönä tunnistetaan nykyi- sin vahvemmin ja se on yksi maakunnan kil- pailukykytekijä. Monipaikkaisuuden osalta laaditaan kestävä monipaikkaisuus selvitys, jossa tutkitaan monipaikkaisuutta saavutetta- vuuden näkökulmasta ja pyritään löytämään monipaikkaisuuden kestävät vyöhykkeet. Sel- vityksessä myös tutkitaan avaintoimenpiteet saavutettavuuden parantamiseksi ja moni- paikkaisen asumisen mahdollistamiseksi. Selvityksessä huomioidaan vuonna 2020 val- mistunut tavoitteellinen tietoliikenneverkko selvitys ja aluerakenneselvitys.	x	x
	Taajamat	Aluevaraus merkinnällä osoitettu maakunta- keskuksen (Mikkeli) ja seutukeskusten taaja- matoimintojen (Savonlinna, Pieksämäki) alu- eet. Kohdamerkinnällä osoitettu paikallises- kukset. Nykyisessä kaavassa merkinnät ovat yleispiirteisiä. Merkintä sisältää asumisen, kaupan, matkailun, palvelujen, hallinnon, teol- isuus- ja muiden työpaikka ym. taajatoiminto- jen alueita. Siihen sisältyy myös virkistys- puisto- ja erityisalueita sekä pääväyliä pie- nempiä liikennealueita, sekä arvokkaat luon- non ja kulttuuriympäristökohteet. Teeman osalta päivitetään aluerakenneselvi- tys sekä laaditaan elinvoimainen taajama - selvitys (kts. edellinen kohta). Sotepalvelui- den osalta nykytilatarkastelu osana aluera- kenneselvitystä. Tutkitaan monipaikkaisuuden / kausiasumi- sen vaikutusta taajamiin (kts. edellinen kohta) laaditaan kestävä monipaikkaisuus selvitys). Tutkitaan Mikkelin osalta taajamarakenteen laajenemissuunta (ruskeat nuolet) tarpeet / ajantasaisuus.	x	x
	Matkailu	Laaditaan matkailuselvitys. Selvityksessä kiinnitetään huomioita matkailu- ja	x	x

Aihe- koko- nai- suus	Alateema	Toimenpide /selite (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä, hiilineutraalisuus ja luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen läpi- leikkaavia teemoja)	Laadi- taan selvi- tys	Päivi- tetään tee- maa
		virkistysalueiden saavutettavuuteen ja tarkastellaan alueiden kytkeytymistä asutus- ja aluerakenteeseen kestävästi. Pääpaino selvityksessä: 1) nykytila-analyysi (maakuntakaavan mukaiset matkailualueet, majoituskapasiteetti, yöpyjien määrät /touko-, syyskuu, loka-huhtikuu). Nykytilakuvauksessa oleellista on hahmottaa matkailun nykyinen aluerakenne (paljon hajallaan olevia pieniä kohteita) ja niiden tulevaisuuden näkymät (perheyrytykset, jatkuuko / laajeneeko toiminta – kaavoitustarpeet, muut tarpeet?) 2) suunnitteilla olevat alueet, joita ei ole osoitettu maakuntakaavassa (potentiaali) 3) esitys maakunnallisesti merkittävistä matkailualueista 4) vaikutukset norppaan. Retkeilyreitit ja virkistysnäkökulma (ylikunnalliset reitit) huomioidaan ja lisäksi myös siniviherrakenneselvityksen tulokset. Matkailun kehittämisperiaatemarkintöjen osalta huomioidaan Geopark kohteet ja Saimaa -brändi kehittämissuosituksissa. Uusien luonto- ja virkistyskokonaisuuksien (kansallinen kaupunkipuisto, norppasaaristojen maailmanperintöalue -hanke) statusta seurataan ja huomioidaan arvot turvaavin kaavamerkin- nön.		
	Teollisuus- ja varastoalueet / palveluiden alueet	Taajamien ulkopuoliset seudullisesti tai maakunnallisesti merkittävät teollisuus- ja työpaikka-alueet on merkitty kohdemerkintöinä. Laaditaan aluerakenneselvitys, jonka pohjalta päivitetään uudet maakunnallisesti tai seudullisesti merkittävät alueet Puu- ja bioterminaalien huomioidaan osana energiaselvitystä ja osoitetaan kaavassa.	x	x
	Seveso alueet	Päivitetään tarvittaessa mahdolliset muutokset seveso-laitosten osalta kaavaan.		x
Virkistys (kts. edellinen kohta matkailusta)				
Maakuntaliitolla on vireillä siniviherrakenne ja ekosysteemipalvelut selvitys, jonka tuloksia voidaan osoittaa kaavassa (pääpaino seudullisesti ja maakunnallisesti merkittävissä alueissa ja reiteissä). Kts. myös edellinen kohta matkailun osalta				
	Virkistysalueet	Selvitetään ajantasaisuus ja päivitystarpeet. Laaditaan siniviherrakenne ja matkailuselvitykset	x	x
	Viheryhteys- tarve	Selvitetään ajantasaisuus ja päivitystarpeet. Viheryhteystarpeella tarkoitetaan arvokkaiden luonnonalueiden ja virkistysalueiden välisiä yhteystarpeita, jotka turvaavat lajiston liikkumismahdollisuudet, virkistys- ja ulkoilumahdollisuudet sekä ylläpitävät maisema- ja luontoarvoja. Viheryhteyden tarkkaa sijaintia	x	x

Aihe- koko- nai- suus	Alateema	Toimenpide /selite (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä, hiilineutraalisuus ja luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen läpi- leikkaavia teemoja)	Laadi- taan selvi- tys	Päivi- tetään tee- maa
		ratkaistaessa on selvitettävä, että yhteydellä on edellytykset toimia osana laajempaa ekologista ja virkistyksellistä verkostoa. Laaditaan siniviherrakenneselvitys.		
	Retkisatamat	Selvitetään ajantasaisuus ja päivitystarpeet. Laaditaan matkailuselvitys. (kts. edellinen kohta matkailusta)	x	x
	Maa- ja metsätalousalueet, joilla on ulkoi- lun ohjaustar- vetta	Selvitetään ajantasaisuus ja päivitystarpeet. Laaditaan siniviherrakenneselvitys ja matkailuselvitys	x	
	Reitit (melonta, moottorikelk- kailureitit, ret- keilyreitit)	Selvitetään ajantasaisuus ja päivitystarpeet. Tarkastellaan mahdollisten pyöräilyreittien / monitoimireittien osoittamista. Laaditaan sini- viherrakenneselvitys ja matkailuselvitys.	x	
	Uudet luonto- ja virkistysko- konaisuudet	Saimaa Geopark sai UNESCO Global Geopark -statuksen keväällä 2021. Osoite- taan arvot turvaavin merkinnöin kohteet kaa- vassa. Savonlinnaan on perustettu 30.9.21 YM:n päätöksellä kansallinen kaupunkipuisto -> merkitään kaavaan, kun saa lainvoiman. Savonlinnan kansallisen kaupunkipuiston sekä norppasaaristojen maailmanperintöalue- hanketta seurataan ja alueet osoitetaan arvot turvaavin merkinnöin.)		x
Liikenne				
Valtakunnallinen- ja Etelä-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelmat sekä Itä-Suomen liikenne- strategia toimivat suunnittelun pohja-aineistona. Itä-Suomen liikennestrategiaa päivitetään parhaillaan ja strategia on tarkoitus hyväksyä alkuvuodesta 2023. Etelä-Savon liikennejärjes- telmäsuunnitelmaa päivitetään tarpeen mukaan. Kehittämistarpeet, suunnitelmat ja toteutuk- seen liittyvä vaikutusten arviointi tehdään liikennejärjestelmäsuunnittelussa. Maakuntakaa- vaan siirtyvät vain tulokset eli tarkoitus ei ole tehdä päällekkäistä työtä. Liikenteen osalta kui- tenkin tutkitaan, voidaanko muuttaa liikenneverkoston merkintätapaa kaavan edunvalvonnan painottamiseksi. Myös huoltovarmuuden näkökulmasta verkoston riittävyttä arvioidaan osana energiaselvitystä.				
	Saavutettavuuden kehittäminen	Kehittämisperiaatemerkinöiden saavutettavuuden osalta merkinnät ovat edelleen hyvin ajantasaisia. Laaditaan tarkastelu huoltovarmuuden näkökulmasta osana energiaselvitystä.	x	x
	Tieverkosto (Valtatiet, runkotiet, kantatiet, seututiet, pääkatu, yhdystie, liittymät)	Päivitetään uusi valtatie Mikkeliissä merkintä toteutuneen mukaisesti (välillä Mikkeli-Juva). Tutkitaan mahdollisuutta muuttaa tieverkoston merkintätapaa edunvalvonnan painottamiseksi. Tutkitaan myös tarvetta lisätä ylikunnalliset kevyen liikenteen yhteystarpeet (esim. kehittämisperiaatemerkinöin). kts. myös edellinen kohta.		x
	Rataverkosto	Tarkastellaan rataverkon kehittämistarpeiden esittämistä kaavassa huomioiden	x	x

Aihe- koko- nai- suus	Alateema	Toimenpide /selite (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä, hiilineutraalisuus ja luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen läpileikkaavia teemoja)	Laadi- taan selvi- tys	Päivi- tetään tee- maa
		liikennejärjestelmäsuunnitelmat sekä Etelä-Savon maakuntastrategian painopisteet.		
	Vesiväylät, satamat, uittopaikat	Arvioidaan Saimaan syväväylän meritieyhdyden kehittämistarpeet ml. Mäntyharjun kanavavaruksen tarve.		x
	Lentoliikenne ja harrasteilmailu	Arvioidaan lentoliikenteen kehittämistarpeet maakunnassa.		
Tekninen huolto ja erityisalueet				
Laaditaan energiaselvitys. Tuulivoimaselvityksen laadinta erillisenä hankkeena käynnistynyt vuonna 2021, hanke valmistuu vuoden 2022 loppuun mennessä. Kaavatyön ja energiaselvityksen yhteydessä laaditaan Etelä-Savoon ensimmäinen energiastrategia, jonka perusteella maakuntakaavassa varataan energianhuollolle riittävät alueet. Kaavoituksen ja strategiatyön on tarkoitus edetä rinnakkain toisiaan täydentäen ja tukien. Teknistä huoltoa kokonaisuudessaan käsitellään kaavassa huoltovarmuuden näkökulmasta, jonka tavoitteena varmistaa yhteiskunnan toimintakyky ja edistää kansalaisten turvallisuutta ja hyvinvointia.				
	Tuulivoima	Laaditaan tuulivoimaselvitys. Tavoitteena osoittaa maakuntakaavassa uusia tuulivoima-alueita. Tutkitaan mahdollisuutta nostaa maakunnallisesti merkittävän tuulipuiston rajaa 7 → 10. Seurataan myös kuntienhankkeita tuulivoiman osalta. Prosessin aikana myös tutkitaan nykyisessä maakuntakaavassa osoitettujen, ei toteutuneiden, tuulivoima-alueiden tulevaisuuden tarpeet.	x	
	Aurinkovoima	Tarkastellaan osana energiaselvitystä. Tutkitaan tarpeet aurinkoenergiapuistojen rakentamiseen liittyvien suunnitteluperiaatteiden esittämiseen maakuntakaavassa.	x	
	Puu- ja bioterminaalit	Tarkastellaan osana energiaselvitystä. Terminaalialueiden käsittelyn taustalla on erityisesti puu- ja bioenergiasektorin raaka-ainevirtojen ja huolto- ja toimintavarmuuden turvaaminen tehokkaan logistiikan kannalta. Maakuntakaavan osalta pääpaino osoittaa toteutuneet terminaalit ja tarkastella niiden riittävyyttä huolto- ja toimintavarmuuden näkökulmasta.	x	
	Uiton toimipaikkojen tarkastelu / Päivitys	Tarkastellaan uitontoimipaikkojen ajantasaisuus ja päivitetään kaavaa tarvittaessa.	x	
	Huoltovarmuus	Huoltovarmuus tarkastelu liikenteen, maa- ja metsätalouden, teknisen huollon sekä energian osalta. Laaditaan energiaselvitys ja muiden osalta tarkastelu maakuntaliiton omana työnä.	x	
	Jätteenkäsittelyalueet	Uudelleen profilointi kiertotalousalueiksi		x
	Muut teknisen huollon alueet (mm. jätevedenpuhdistamot,	Päivitetään teemaa tarvittaessa.		x

Aihe- koko- nai- suus	Alateema	Toimenpide /selite (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä, hiilineutraalisuus ja luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen läpi- leikkaavia teemoja)	Laadi- taan selvi- tys	Päivi- tetään tee- maa
	päävesijohto- ja viemäriver- kostot)			
	sähköverkon kehitystarpeet	tarkastellaan osana energiaselvitystä	x	x
	Ampuma-alueet ja suoja- vyöhykkeet	Päivitetään toteutuneen mukaisesti. Päivitys- tarve Pahkajärven ampuma-alueen suoja- vyöhykkeen osalta.		x
Luonnonvarat				
	Pohjavesialue- et	Pohjavesialueisen luokitukset (ja joltain osin myös alueiden rajaukset) muuttuneet -> päivi- tetään maakuntakaavaa em. osalta		x
	Maa- ja kallio- ja kiviaineisten ottoalueet sekä kaivosalueet	Päivitetään tarpeen mukaan, uusia potentiaa- lisiä kaivosalueita tai malmipotentialaisia alu- eita ei osoiteta.		x
	Turvetuotanto- alueet	Tarkastellaan osana energiaselvitystä 2. vai- hemaakuntakaavan turvetuotantoalueiden poistamista ja alueiden uudelleen osoitta- mista muihin käyttötarkoituksiin.	x	x
Luonnonympäristö				
	Luonnonsuo- jelu	Laaditaan siniviherrakenneselvitys. Maakun- takaavassa pääpaino luonnon monimuotoi- suuskadon estämisessä. Lisäksi lisätään uu- det, perustetut, luonnonsuojelualueet kaa- vaan (luonnonsuojelulain perusteella).	x	x
	Maa- ja metsä- talousvaltainen alue, jolla erityi- siä ympäristö- arvoja	Tutkitaan merkintöjen ajantasaisuus. Laadi- taan siniviherrakenneselvitys.	x	x
	Geologisesti arvokkaat alu- et.	Päivitetään teemaa laaditun selvityksen poh- jalta (valtakunnallisesti arvokkaat kivikot). .		x
	Ylimaakunnalli- sen ekologiset yhteydet	Laaditaan siniviherrakenneselvitys -> osoite- taan sen pohjalta.	x	
	Perinnebiotoo- pit	ELY päivittänyt perinnebiotooppien tilaa 2019–2021. SYKE:n uusi uhanalaisuusluoki- tus osoittaa perinnebiotooppien olevan uhan- alaisia, valtaosa perinnebiotooppityypeistä on jopa äärimmäisen uhanalaisia -> päivitetään kohteet		x
Kulttuuriympäristö				
	Rakennettu kulttuuriympä- ristö	Päivitetään uusien kohteiden osalta teemaa. Valtakunnallisten maisema-alueista tehty päätös 2021 -> osoitetaan kaavassa uudet alueet. Modernin aikakauden, julkisten rakennusten (1960–1990-luku) inventointi laadittu 2018-		x

Aihe- koko- nai- suus	Alateema	Toimenpide /selite (ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä, hiilineutraalisuus ja luonnonmonimuotoisuuden turvaaminen läpileikkaavia teemoja)	Laaditaan selvitys	Päivitetään teemaa
		2019, kohteet lisätään ja arvotetaan puuttuvilta osin.		
	Arkeologinen kulttuuriperintö, ent. muinaismuistot	Museovirasto on käynnistänyt v. 2019 alussa valtakunnallisesti merkittävän arkeologisen kulttuuriperinnön arvottamishankkeen (VARK). Etelä-Savon VARK-kohteet otetaan huomioon maakuntakaavassa. Päivitetään myös muinaismuistokohteet kaavaan		x
Läpileikkaavat teemat				
	Ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja hillintä	Siniviherrakenneselvitys. Energiaselvitys. Tuulivoimaselvitys. Tavoitteellinen monipaikkaisuusselvitys ja elinvoimainen taajama selvitys. Etelä-Savon liikennejärjestelmäsuunnitelma	x	x
Yleiset				
	Maakuntarajan päivittäminen	Vuoden 2021 alusta Joroinen liittyi Pohjois-Savoon, Heinävesi Pohjois-Karjalaan -> rajan ja kaavakohteiden numeroinnin päivittäminen		
	Kaavan mitta- kaava	Kaavakartan mittakaava määrittäyty osoitettavien kaavamerkintöjen perusteella tarkoituksenmukaisuus huomioon ottaen.		

Yhteenvedon edellä esitetyn taulukon pohjalta voidaan todeta, että kaavatyön aikana laaditaan tai päivitetään ainakin seuraavat selvitykset (suluissa esitetty alustava ja tavoitteellinen aikataulu selvitysten laadinnalle):

- Tuulivoimaselvitys (selvityksen laadinta aloitettu vuonna 2021 osana Ympäristöministeriön rahoittamaa tuulivoiman edistämishanketta, selvitys valmistuu vuoden 2022 loppuun mennessä)
- Sini-viherrakenne ja ekosysteemipalvelut selvitys (selvityksen laadinta aloitettu vuoden 2022 alussa, selvitys valmistuu vuoden 2022 loppuun mennessä)
- Energiaselvitys ja maakunnan energiastrategian laadinta (laadintaan vuonna 2023). Kaavatyön yhteydessä laaditaan Etelä-Savoon ensimmäinen energiastrategia, jonka perusteella maakuntakaavassa varataan energianhuollolle riittävät alueet. Kaavoituksen ja strategiatyön on tarkoitus edetä rinnakkain toisiaan täydentäen ja tukien.
- Kestävä monipaikkaisuusselvitys (laaditaan v. 2022–2023 aikana)
- Aluerakenneselvityksen päivitys (laaditaan 06–12/2022)
- Moderni rakennusperintö, aiemmin inventoitujen julkisten kohteiden arvotukset ja huomiointi maakuntakaavassa (laaditaan 01–06/2022)
- Matkailuselvitys (laaditaan 11/2022–06/2023)
- Taajamien elinvoimaselvitys (laaditaan 01–12/2023)

6. Vaikutusten arviointi

Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitetessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus. (MRL 9§). Vaikutusten selvittämisen ja arvioinnin perusteella eri osapuolet ja osalliset voivat ottaa kantaa muun muassa vaikutusten arviointiin ja sen riittävyteen.

Kaavaratkaisun vaikutuksia arvioidaan suhteessa maankäyttö- ja rakennuslain mukaisiin maakuntakaavan sisältövaatimuksiin sekä valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin.

Vaikutusten arviointia tehdään läpi kaavatyön ja sen tuloksia hyödynnetään suunnitteluratkaisun kehittämisessä. Merkittävä osa vaikutusten arvioinnista tehdään maakuntaliiton omana suunnittelutyönä osana suunnitteluprosessia. Näin ollen todetut vaikutukset vaikuttavat välittömästi tehtäviin suunnitteluratkaisuihin. Suunnitteluprosessin aikana käydään siten läpi useita vaihtoehtoisia ratkaisuja, vaikka kaavaan valitaankin niistä vain yksi. Tämän ratkaisun vaikutuksia arvioidaan nollavaihtoehtoon (kaavaa ei laadita lainkaan).

Vaikutusten arviointia tehdään niin yksittäisten selvitysten kuin kaavakokonaisuuden näkökulmasta. Tarvittaessa kaavatyössä voidaan hyödyntää myös ulkopuolisia konsultteja, mikäli vaikutuksen luonne, laajuus tai yhteisvaikutusten arviointi edellyttää erityisosaamista.

Kaavaa laadittaessa tulee maankäyttö- ja rakennusasetuksen (1 §) mukaisesti arvioida suunnitelman toteuttamisen merkittävät välittömät ja välilliset vaikutukset:

1. ihmisten elinoloihin ja elinympäristöön
2. maa- ja kallioperään, veteen, ilmaan ja ilmastoon
3. kasvi- ja eläinlajeihin, luonnon monimuotoisuuteen ja luonnonvaroihin
4. alue- ja yhdyskuntarakenteeseen, yhdyskunta- ja energiatalouteen sekä liikenteeseen
5. kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön ja rakennettuun ympäristöön
6. elinkeinoelämän toimivan kilpailun kehittymiseen.

Kaavan vaikutusten arvioinnissa käytetään apuna Etelä-Savon ELY-keskuksen nimittämää maakunnallista ympäristövaikutusten arviointiryhmää, jossa on kaikki alueviranomaiset edustettuina. Ryhmän kokoonpano on:

Pirjo Angervuori, Etelä-Savon ELY-keskus
Satu Karjalainen, Etelä-Savon ELY-keskus
Ritva Vaittinen, Etelä-Savon ELY-keskus
Jaana Leppänen, Etelä-Savon ELY-keskus
Teemu Hentinen, Etelä-Savon ELY-keskus
Katri Mattelmäki, Pohjois-Savon ELY-keskus
Tuomas Kähö, Suomen metsäkeskus, Etelä-Savo
Anne-Kaarina Lyytinen, Itä-Suomen aluehallintovirasto
Sanna Poutamo, Etelä-Savon maakuntaliitto

7. Kaavoitusprosessin eteneminen

Tässä luvussa kuvataan kaavaprosessin eteneminen. Ajantasainen kaavoituksen etenemisen tilanteen voi tarkastaa Etelä-Savon maakuntaliiton verkkosivuilta osoitteesta <https://www.esavo.fi/vaihekaava3>.

Kaavaan liittyvien selvitysten laadinta on aloitettu jo vuonna 2021 tuulivoimaselvityksen ja siniviherrakenneselvityksen laadinnolla. Sivulla 20 on esitetty kaikki selvitykset, joita kaavaprosessin aikana tullaan laatimaan ja niiden osalta varmistetaan tarvittava yhteistyö viranomaisten ja muiden sidosryhmien kanssa sekä perustetaan tarpeelliset työryhmät. Selvitysten laadinta kestää vuoden 2024 alkupuolelle saakka. Suuri osa selvityksistä tehdään liiton omana työnä ja selvityksiin perustetaan omat työryhmät. Selvityksissä saatu tieto vaikuttaa suoraan suunnitteluun ja kaavaratkaisuun.

Valmisteluvaihe tähtää kaavaluonnokseen, josta pyydetään viranomaislausunnot ja osalliset voivat jättää mielipiteen. Saadun palautteen perusteella kaavaluonnosta muokataan ja täydennetään ja laaditaan kaavaehdotus. Kaavaehdotuksesta järjestetään maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti ensin viranomaisille suunnattu lausuntokierros, jonka jälkeen järjestään viranomaisneuvottelu. Tämän jälkeen kaavaehdotus asetetaan julkisesti nähtäville ja osalliset voivat jättää kaavaehdotuksesta muistutuksen.

Pääpiirteissään kaavoitusprosessin vaiheet ovat seuraavat:

Aloitus- ja tavoitevaihe 10/21–11/22

Kuntakäynnit (11/21–02/22)

Neuvottelut muiden viranomaisten kanssa: ELY, metsähallitus, Fingrid jne. 01–02/22

Työneuvottelu YM kanssa 02/22

Muut neuvottelut (energiayhtiöiden kanssa neuvottelut käyty 10/21)

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS) laatiminen 03–08/2022

OAS hyväksytään 08/22 hallituksessa

Kaavan seurantaryhmän asettaminen 08/22

OAS nähtävillä 09–10/22

Vastineet OAS:sta saatuihin lausuntoihin ja OAS:n täydentäminen 11/22

1. Viranomaisneuvottelu (MRL:n mukainen) 11/2022

Valmisteluvaihe 10/22–03/24

(kaavaprosessin aikana laadittavat selvitykset kuvattu luvussa 5)

Kaavaluonnoksen / (tai -luonnosten) valmistelu (perustuu selvityksiin)

Vuorovaikutteinen skenaariotyöpaja keskeisten sidosryhmien kanssa, yhdessä maakuntaliiton ennakoinnin asiantuntijoiden kanssa

Kaavan seurantaryhmän kokoukset

Tarvittavat neuvottelut eri sidosryhmien / intressiryhmien kanssa

Maakuntahallitus hyväksyy kaavaluonnoksen ja luonnos (tai luonnokset) asetetaan nähtäville

Palautteenantomahdollisuus mahdollisuus osallisilla

Nähtävillä olon aikana järjestetään esittelytilaisuuksia tarvittaessa

Laaditaan vastineet lausuntoihin ja mielipiteisiin

Työneuvottelu ympäristöministeriön kanssa

Ehdotusvaihe 04/24–03/25

Kaavaluonnoksen täydentäminen kaavaehdotukseksi saadun palautteen perusteella
Neuvottelut eri sidosryhmien /intressitahojen kanssa
Kaavan seurantaryhmän kokoukset
Maakuntahallitus hyväksyy **kaavaehdotuksen** ja ehdotuksesta pyydetään viranomaislausunnot
Laaditaan viranomaislausuntoihin vastineet
2. Viranomaisneuvottelu (MRL:n mukainen)
Maakuntahallitus hyväksyy kaavaehdotuksen ja kaavaehdotus asetetaan nähtäville
Kaavan esittelytilaisuuksia tarvittaessa kaavan nähtävillä olon aikana

Hyväksymisvaihe

Kirjallisten vastineiden laatiminen kaavaehdotuksesta jätettyihin muistutuksiin
Kaavaehdotuksen täydentäminen ja viimeistely saadun palautteen perusteella
Seurantaryhmä ja maakuntahallitus käsittelee kaavan
Maakuntavaltuusto hyväksyy kaavan
Valitusmahdollisuus hallinto-oikeuteen maakuntavaltuuston hyväksymispäätöksestä
Jatkovalitusmahdollisuus korkeimpaan hallinto-oikeuteen

Toteutus- ja seurantavaihe

Maakunnan liiton tulee huolehtia kaavan ajan tasalla pitämisestä ja sen kehittämisestä seuraamalla ja arvioimalla mahdollisia muutos- ja päivitystarpeita.

Etelä-Savon maakunta, kunnat ja muut viranomaiset edistävät maakuntakaavan toteutumista osana omaa toimintaansa.

8. Osalliset ja vuorovaikutus

Osallisilla on keskeinen rooli kaavaprosessissa. Kaavan sisällön kannalta on tärkeää, että eri osapuolten näkemykset ovat tiedossa jo suunnittelun alkuvaiheista lähtien, jotta näkemyksiä voidaan suunnittelun kuluessa sovittaa yhteen. Tässä luvussa kuvataan, missä vaiheessa ja miten kaavatyöhön voi vaikuttaa.

8.1 Osallistuminen

Kaavatyöhön voi vaikuttaa monin tavoin kaavan eri vaiheissa. Maankäyttö- ja rakennuslain mukaan kaavaprosessissa osallisia ovat kaikki ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa. Lisäksi osallisia ovat viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Osallisilla on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta. Osallisten määrään vaikuttaa merkittävästi kaavan sisältö ja vaikutusalue. Oheiseen taulukkoon on koottu Etelä-Savon maakuntakaavan osallisina pidettäviä tahoja (kts. Taulukko 2). Osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta saadun palautteen perusteella ja kaavatyön edetessä osallisten joukkoa voidaan laajentaa.

Taulukko 2. Etelä-Savon vaihemaakuntakaavan osalliset. Osallisten joukko tarkentuu kaavatyön edetessä.

Maanomistajat ja ne, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa vaikuttaa
• kaava-alueen maa- ja vesialueiden omistajat ja haltijat sekä maanomistajia edustavat järjestöt   • asukkaat ja loma-asukkaat   • Yhdistykset ja yhteisöt   • alueen elinkeinonharjoittajat sekä alueella työssäkäyvät ja asioivat   • alueen virkistyskäyttäjät
Viranomaiset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään
• Etelä-Savon kunnat ja kuntien elinkeinoyhtiöt   • Naapurimaakunnat ja kunnat   • Ministeriöt, joiden toimialaa käsitellään tässä kaavassa   • Pääesikunta, 1. Logistiikka-rykmentin esikunta,   • Etelä-Savon ELY-keskus, Pohjois-Savon ELY-keskus, Riihisaari Savonlinnan museo, Museovirasto, Metsäkeskus, Metsähallitus, Itä-Suomen aluehallintovirasto, Väylävirasto, Traficom, Tukes, Pelastuslaitos, GTK
Yhteisöt, yritykset ja asiantuntijalaitokset, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään
• Etelä-Savon kauppakamari, Fingrid Oyj, MTK Etelä-Savo, Etelä-Savon Luonnonsuojelupiiri, Etelä-Savon rakennusperintöyhdistys ry, Finavia Oyj, Ilmatieteen laitos, Etelä-Savon yrittäjät ja sen paikallisyhdistykset, Suur-Savon sähkö, Etelä-Savon energia, Savonvoima, Tornator, UPM, Bioenergia ry, Etelä-Savon lintutieteellinen yhdistys Oriolus ry, Suomen riistakeskus Etelä-Savo, Etelä-Savon metsänhoitoyhdistykset, Keski-Suomen ympäristötoimi, Sosteri, Terveysvalvonta Mikkeli, Maakunnallinen nuorisovaltuusto, Mikkelin seudun vapaa-ajanasukkaat ry.

8.2 Vuorovaikutus

Maakuntakaavatyön keskeisimpiä osallistumistapoja ovat lakisääteiset nähtävillä olot, viranomaisneuvottelut, sidosryhmäneuvottelut sekä muut esittely- ja keskustelutilaisuudet.

Vuorovaikutuksen kannalta keskeisiä menettelyjä ovat kaavan vireille tulosta ilmoittaminen sekä osallistumis- ja arviointisuunnitelman (OAS), kaavaluonnoksen ja kaavaehdotuksen nähtävillä oloon liittyvät kuulemiset, jolloin osalliset voivat lausua mielipiteensä (kts. Kuva 7).

Kaavan virallisista kuulemisista tiedotetaan lehti-ilmoituksin. Lehti-ilmoitukset julkaistaan seuraavissa alueella ilmestyvissä lehdissä: Länsi-Savo, Itä-Savo ja Pieksämäen Lehti. Lisäksi lakisääteisistä menettelyistä tiedotetaan maakuntaliiton ja kuntien ilmoitustauluilla sekä Etelä-Savon maakuntaliiton kotisivulla osoitteessa <https://www.esavo.fi/vaihekaava3>.

Suullista / epävirallista palautetta voi antaa läpi prosessin muun muassa kaavan esittely- ja yleisötilaisuuksissa tai olemalla kaavan valmistelijoihin yhteydessä (kts. luku yhteystiedot).

Kaavatyön etenemistä voi seurata Etelä-Savon maakuntaliiton verkkosivuilta, sosiaalisen median tilien kautta tai tilaamalla Etelä-Savon maakuntaliiton sähköisen uutiskirjeen osoitteesta: <https://www.esavo.fi/uutiskirje>.

Kuva 7. Osallisten vaikuttamismahdollisuudet: Osallistumis- ja arviointisuunnitelma, kaavaluonnos ja kaavaehdotus asetetaan nähtäville ja nähtävillä olon aikana osalliset voivat antaa palautetta. Näistä virallisista kuulemisista tiedotetaan lehti-ilmoituksin, maakuntaliiton verkkosivuilla ja maakuntaliiton uutiskirjeessä. Suullista / epävirallista palautetta voi antaa läpi prosessin muun muassa kaavan esittely- ja yleisötilaisuuksissa tai olemalla kaavan valmistelijoihin yhteydessä (kts. luku yhteystiedot).

8.3 Kaavatyön ohjaus

Maakuntahallitus päättää vaihekaavatyön käynnistämisestä. Valmiin kaavan hyväksyy maakuntavaltuusto. Lisäksi kaavatyön aikana työn etenemistä ja keskeisiä suunnittelukysymyksiä tullaan esittelemään tarpeen mukaan maakuntavaltuuston kokousten yhteydessä. Maakuntahallitus vastaa kaavatyön aikana keskeisistä päätöksistä sekä muun muassa kaavan nähtävälle asettamisesta ja palautteen käsittelystä.

Vaihemaakuntakaavalle perustetaan seurantaryhmä, joka toimii maakuntaliiton suunnittelutiimin asiantuntijatukena etsittäessä hyviä suunnitteluratkaisuja. Seurantaryhmä ei tee päätöksiä, mutta se voi antaa suosituksia maakuntahallituksen päätöksentekoon.

Maakuntahallitus nimeää kaavaprosessin ajan toimivan seurantaryhmän ja seurantaryhmää voidaan päivittää saadun palautteen perusteella. Seurantaryhmään kutsutaan vaihekaavan päivitettävien teemojen kannalta keskeiset viranomaiset ja sidosryhmät ja niiden edustajat. Maakuntahallitus on nimennyt seurantaryhmään:

- Seutukuntien edustajat
- Maakuntahallituksen edustajat
- Etelä-Savon ELY-keskus
- Pohjois-Savon ELY-keskus (liikenne)
- Etelä-Savon kauppakamari
- Metsäkeskus
- MTK Etelä-Savo
- Etelä-Savon luonnonsuojelupiiri
- Puolustusvoimat
- Riihisaari Savonlinnan museo
- Edustajat Suur-Savon sähkö, Etelä-Savon energia, Savon Voima
- Väylävirasto
- Energiateollisuus
- Metsähallitus
- Itä-Suomen aluehallintovirasto

Lisäksi kaavan laadinnan tueksi perustetaan tarvittaessa uusia sektorikohtaisia työryhmiä tai käytetään olemassa olevia työryhmiä. Olemassa olevista työryhmistä mainittakoon Etelä-Savon kulttuuriympäristötyöryhmä, Etelä-Savon liikennejärjestelmätyöryhmä, Etelä-Savon ilmastyöryhmä ja Etelä-Savon ilmastoasiantuntijaryhmä. Etelä-Savon siniviherrakenneselvitystä ohjaamaan on perustettu työryhmä, jossa ovat edustettuina maakuntaliiton ja ELY-keskuksen lisäksi metsäkeskus, metsähallitus ja MTK Etelä-Savo.

9. Yhteystiedot

Etelä-Savon maakuntaliitto
Mikonkatu 5, 50100 MIKKELI

Maakuntaliiton kotisivut: <http://www.esavo.fi>
3. Vaihemaakuntakaavan kotisivut: <http://www.esavo.fi/vaihemaakuntakaava3>

Sähköposti (virallinen): [kirjaamo\(at\)esavo.fi](mailto:kirjaamo(at)esavo.fi)
Sähköposti (henkilö): [etunimi.sukunimi\(at\)esavo.fi](mailto:etunimi.sukunimi(at)esavo.fi)

Aluesuunnittelupäällikkö Jenni Oksanen (p. 040-628 2788)

- maakuntakaavaprosessi
- maakuntakaavan valmistelu, siihen liittyvät selvitykset seuraavilta toimialoilta: asuminen, palvelut, teollisuus, matkailu, loma-asuminen, erityisalueet, tuulivoima, liikenne, energianhuolto, kunnallistekninen huolto

Ympäristöpäällikkö Sanna Poutamo (p. 040-724 9618)

- maakuntakaavan valmistelu, siihen liittyvät selvitykset seuraavilta toimialoilta: luonnonsuojelu, maisema-alueet, kulttuuriympäristö, virkistysalueet, pohjavedet ja maa-ainekset
- ympäristövaikutusten arviointi (YVA)

Aluesuunnitteluasiantuntija Päivi Rahikainen (p. 040-658 5723)

- maakuntakaavan valmistelu, maakuntakaavan liittyvät paikkatietoaineistot

**Etelä-Savon
maakuntaliitto**